

מסורת הש"ס

(א) וַיִּקַּח כ. עֲשֵׂים עַל הַגִּילּוֹן בָּשָׂם עֲשִׂינָה. (ב) קִדְּשִׁין כו. (ג) לַקְּטָן פִּינָה. (ד) קִדְּשִׁין כו. (ה) רָשָׁל מִיָּו.

תורה אור השלם

1 עֲשִׂיר בְּרָשִׁים יִמְשֹׁל וְעֵבֶד לֹחֵז לְאִישׁ מִקְּלָהּ: מַשְׁלִי כֵּן ז

הגהות הב"ח

(א) גמ' שזי מסירה ק"ן שזי נתונה ק"ן: (ב) רשב"ם ד"ה מחזיקין דריה: (ג) ר"ה מפתחול וכו' ככל ענין פליגי: (ד) תוס' ד"ה דל וכו' אי בעינא בשטרא איקני ואי בעינא: (ה) ד"ה כתב וכו' בשאר שטרות לא משמע:

מוסף רש"י

בתחומא. לא היית קריב אלנא שכתוב לנא, לנא כתומא בית המדרש, ראשון שמעתי (ב"ב כ.ג.) בכסף שיש להן אחריות. היינו קרקעות, שאחריות כל אדם הלוהו עתה מכריז עליהן לפי שקיימין ועודין לנפיק נטמין עתי' (קדושין כ.ב) שקיימין נטעם (רשב"ם לקט' ט.ו.) בכסף. כמתן מעות (שם). ובשטר. אם כתב לו שזי מסריה ק"ן או נמטה ק"ן ומכר לו את השטר (שם). ובחזקה. רפס כה פורמא או ניש אמרי' או נטל או פקד' לו שטרא (קדושין כ.ב.) עד שיתן דמיה. דלא גמר מוכר ומקנה עד דקביל דמיס'. ואע"פ דקביל דמיס' נמי שטרא אלף היס' דפשי' ודלמאמקין נטעם (שם). הרי זו מכורה ונתונה. קא סלקא דעתך או או קמי' (שם). במוכר שדרהו מפני רעתה. ניהולא ליה ללקיחה ליה שטרא לנפקא פ' היס' דלא מ' למיכרז ביה (שם). רוב אשי אמר. הך מתני' נטמן מתנה מיירי וטעם חלף היא ולא או לו קמני, אלף ק"ן וכתב לו שזי מסריה ונתנה לך. לייפות חל כחו שאל יבנה בעל חוב של נטמן מתנה יצו עליה לנטעם נטמ' דמיס' המפורשים (שם).

מוסף תוספות

א. והרס יכולה להחזיק בראמרינן. כבאמרינן. רמנ"ן. ב. שמתוך שאין עומדין אלא לראיה שבהן צריכין לעמוד זמן מרובה ולפיקר כל שיטתין. להחזיקן מפנין. ר"ן. ואע"פ שהשטר של קנין יכול להועיל לראיה כמו כן הוצ' יכול להועיל וכו' עיקרו לא לכך נעשה. תוס' קדושין ט. ג. ודינן ליה ככסר. כ"ש כאן שכתב לו בהודיא שזי מכורה לך. רשב"א. ד. עיין רשב"א ויטעני' מה שכתב בשם ר"ם.

רבינו גרשום

יחזיק דריה מיתה בעלה ג' שנים: יאמר גולה. שמואל וקרא: הדר ביה מה משמעתיה. דאמר לעיל האמר רב אין מחזיקין: מסביר טעמיהו אמר. משום דס"ל בחזיתיו אבר. יוסף דאמר ליעולם באחר דידוח לא אצ"י אחיותיו אכלה. ולא משום דבחזיות' היא בה: לא צריכא כגון דידוח לא אצ"י אחיותיו למחזיקהו. והחזיקה באחרת אפילו הכי לא היא חזקה

ודייני גולה. שמואל וקראנ' צפרק ראשון דסנהדרין (דף יז: ע"ש): מחזיקין. (ו) והיה לה למחות: מסבבנא אמרי. היכא דהוא מקנא חזקה בחיי בעלה ושלש לאחר מיתה הבעל כמו שפירש רב יוסף לעיל (ג:) הסם הוא דמסתבנא דמחזיקין דהא רב גופיה ה"ק לעיל (שם) אשת איש לריכה

למחות דמשמע דמחזיקין ומיהו דייני גולה (ג) ככל עניינן פליגי אדרב:

כדנכ יוסף. גמרא הוא שקינר דברי רב אבל רב לא הזכיר רב יוסף שהרי קדם לו רב הרבה דורות: כיון דאיש לה מוויני. מהבעל: מוויני הוא דקאלנה. הכל יודעין דלפירות יורדת והלכך לא מיחה בעל: דידח לה. בעל קרקע אחריתי למוזנות ואפי' הכי לא קפיד בעל אי אכלה טפי והלכך לית לה חזקה: ודייק חזקה הוא דלית לה בלא שטר: **הא ראיה יש.** אם יש לה שטר מכירה בעלל היא ממכה קיים: **נימא.** הבעל אע"פ שהקרקע נקנה בכסף מעות הללו שקבלתי ממנה לא קני לה הקרקע: לגלויי וזוי **בעינא.** מעות הטמניה ממני ונתכוונתי לגלות לי מעותיה ובחזקת מעות שלי לקחתים מידה ולא לשם מכר ולא לדעת קנין מכירה קבלתי' ולא גמרתי והקניתי: **שמעת מינה המוכר כו'.** ופולגמא היא לקמן: **אימא.** דוק הכי: **הא ראיה יש.** אם יש לה שטר מתנה דהתם גמר ונתן לה דליכא גלויי וזוי: **בתחומא.** בני מדרשות שלהן כסוף התחום היו כדי שיוכלו לנא' אם נשבת מן העיירות שמצידי: **א"ל.** היכא דליכא שטר מכירה אפילו לגלויי וזוי מיכוין קבלת המעות היו קנין גמור דלל וזוי מהכא ומיקני בשטר מכירה דגני מעות הוא דליכא למימר קבלת מעות הללו לא ליקני דלגלויי וזוי נתכוין ולעזמו קבלס אבל גבי שטר המכירה לא שייך למימר הכי אלף הוא הוא כשטר מתנה דהלכ מודין בו לקמן דקנתה דמי ריוח יש לו בכתיבת שטר המכירה אלף ודאי גמר ואקני לה והא ליכא למימר דאי לא כתב לה שטר לא הוה יהבה וזוי וגלויי וזוי נתכוין גם בכתיבת השטר

דכל כך לא מסיק איניש אדעתיה: **מי לא פנו כו'.** וקס"ד דאפי' בשטר מכירה קאלמר דקני בלא נתינת מעות דכיון דכתב לו שטר מכירה אין יכולין עוד לחזור זה בזה ומעות חייב לו הלווק למוכר: **ולאו אימנר עלה.** דבשטר מתנה מיייר אלף שטר מכר לא קנה: **וא"ל** רב הונא לרב נחמן **ונלא מופיז רב המנונא.** לשמואל כו'. אלמא שטר מכר נמי קנה ואכתי מאי מילי מעלייתא: **הרי זו מכורה או נתונה.** ואמר ליה רב נחמן לאו אמרינן התם צפרק ראשון דקדושין (כ.) דרב המנונא מופיז לה וגם מפרק לה דהך צרייתא דקמני שטר מכר קונה כמוכר שדהו מפני רעתה קרקע רעה דצהאיא ודאי גמר ומקנה מיד בשטר ומעות ליהוו מלוה גבי דלווקא עד דתבע ליה אבל בשאר קרקעות לא קנו בשטר עד דיהיב וזוי כשמואל ואכתי איכא מילי מעלייתא: **ה"ג.** במסקנא קדושין (שם) **רב אשי אמר במתנה ציקא ליתן לו כו'.** ואחאקפתא דהך צרייתא דהוה קשיא לשמואל קאי וצא רב אשי לומר דהך צרייתא לא בשטר מכר איירי כלל אלף בשטר מתנה ודבר הרגיל הוא שכותצין בשטר מתנה לשון מכר ליפות כחו דמקבל מתנה שאס יערערו עליו יצא הנותן לפלומו כדיון מוכר דלא ליהוי תרעומת עילויה וה"ק שזי מכורה לך וגם נתונה תהיה לך הרי זו מכורה להיות אחריותה על הנותן כדיון מוכר וגם נתונה היא וליט צה משום דינא דרב מנא' דאמרינן צבצא מניעא (דף ק:) מתנה לית בה משום דינא דרב מנא' **אשרי אמר במתנה כו'.** לוח מן העבד. וכתב שטר מלוה ושיעבד לו נכסיו: **לגלויי וזוי הוא.** דשיעבד לו נכסיו: **דלא משוי נפשיה כו'.** אכן סהדי דשום אדם לא יהיה צרכונו עבד לוח אם יכול להפטר בשום ענין והלכך איכא למימר לגלויי וזוי הוא דבעי אבל גבי כלל ואפילו קבל עליו אחריות עדיין לא נטרפה מן הלווקא דליהוי

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

נא.

הא ראיה יש בשטר מתנה. ה"ה דה"מ למימר בשטר הודאה דלא שייך ביה גלויי וזוי: **דף** וזוי מהבא ותיקני ליה בשטר. נמקום שכותצין שטר היו וקאלמר דנמקום הזה לא מהניא שמעמיה מדי אע"ג דמהניא נמקום שאין כותצין ומיהו אף נמקום שכותצין שייך למימר דנפקא מינה להיכא דלמר אי (ו) בעינן בשטרא איקני ואי בעינן נכספא איקני דקני נכספא אע"פ שלא כתב לו השטר אי נמי כגון שכתב השטר מתלה ואח"כ נתנה דמיס' דאי אמר לגלויי וזוי הוא דקני לא קנתה: **כתב** לו ע"ה הנייר או ע"ה החרס. וכן מניא לענין קידושין כתב לה על הנייר או על החרס אע"פ שאין בו שיה פרוטה בתך מקודשת לי כו'. אומר ר"ת דלמי כר"ל דלמר עדי מסירה כרתי דלר' מאיר כיון שרץ שיחממו עדים בשטר קידושין כדלמר צפ"צ דקידושין (דף קמ. וסס) אמר ר"ג כגון דקדשה בשטר שאין עליו עדים ור"מ לטעמיה דלמר עדי חמיהם כרתי א"כ לא מהניא חמיהם על דבר שיכול להודיין כדתנן צפ"צ דגיטין (דף כא:) אין כותצין לא על הנייר כו' ואפי' איכא עדי מסירה לא מהני לר"מ דלרץ שהיה מוכיח מתוכו כדלמר צריש כל הגט (סס דף כד:) גבי כתב לגרש את הגדולה דלר"מ אפילו גדולה לא מני מגרש משום דאין מוכח מתוכו הי מיינייהו מגרש ואל"ת והא אמר צפ"צ דגיטין (דף כד:) דלא הכשיר ר' אלעזר אלף צגיטין ולא הכשיר אלף לאלתר אבל בשאר שטרות (ס) משמע דלא הכשיר אפילו לאלתר וי"ל דהכי צעי למימר דלא הכשיר רבי אלעזר אלף צגיטין ודכוותיהו כמו שדה מכורה לך דהכא וכן הדיא דקידושין דלא נכתבו אלף לקנות שדה והאשה דומיא דגיטי' שאינן עשוין עיקרן לראיה אלף להסתיר אבל שטרות העומדים לראיה לא ^א ועי"ל דהכא וקידושין לא איירי אלף ככתב ידו כדלמר הוילא עליו כתב ידו כו' זה אינו יכול להודיין שהיה ניכר שאין זה כתב ידו: **אע"פ שאין בו שיה פרוטה.**

תימנה דמאי רבואה הוא שיה פרוטה בשלמא גבי קדושין נקט כתב לה על הנייר או על החרס אע"פ שאין בו שיה פרוטה דרבואה היא דאע"פ שאינה מקודשת מתורת כסף כיון שאין בו שיה פרוטה מקודשת מתורת שטר אבל הכא גבי מוכר אפי' יש בו שיה פרוטה אינו קונה מתורת כסף שהרי מוכר נותן שטר ולא לוקח ואין קרקע נקנה אצב כסף: **ולכמה** כתב בלשון מכר כדי ליפות את כחו. להיות אחריות על הנותן כדיון מוכר ופ"ה שכתב לו בשטר כל זה שזי מכורה לך וגם שזי נתונה וכתב לשון מתנה משום דינא דרב מנא' וקשה דלמר דהמקבל (צ"מ דף ק:) מתנה דלית צה אחריות יש צה משום דינא דרב מנא' ^א ועוד קשה לר"ת שזי שזי תרי זימני למא לי ואור"ת וכן ר"י דלא מיייר בשכותב שניהן אלף בשכותב מכורה או נתונה וקאלמר אפי' בשכתב מכורה במתנה בקא ליתנה לו והא דכתב בלשון מכר כדי ליפות את כחו שמקבל עליו אחריות ^א ועי"ל דשני שטרות כותב לו אחד לשון מכירה ואחד לשון נתינה ואס ינטרך לדינא דרב מנא' יראה של נתינה ולא של מכירה ואס לרץ לאחריות יראה של מכירה ועי"ל דאפי' כמיני תרייהו בשטר אחד יפה כחו מה שכתב בלשון מתנה לענין הא דתנן לקמן דהמוכר את הבית (דף עה.) דד"ל במוכר אבל צנות נותן את כולו והכי אימת צירושלמי פ"ק דקידושין ועי"ל דנפקא מינה מה שכתב בלשון מתנה שאין לרץ ליתן דמיס' ומיהו וקשה לטעם זה דלמאי צה בשטר צאיקני סגי: **ל"ה** מן העבד וישאחריו כו'. תימנה דמאי רבואה נקט ושחררו וגרשה שפיטא דאי אין להם עליו כלום צעודו תחתיו גם לכשינאלאין אין להם כלום ויש לומר דסלקא דעתיה דגמר ומקני להו שיקנו לאחר שיסתחרר ותתגרש: **לא**

מכר גמר ומקנה שהרי אינו נעשה עבד לוח צחק שטר מכירה עבד לוח לגבי לוקח: **שלא רב הונא צר אצא.** לתלמידי בית המדרש: **והבעל**

עין משפט נר מצוה

רב ב מיי פ"ג מהל' טוען הלכה ח סנה עיני ט"ט טו"ע ח"מ ס' קטט טעין ט:

רג ב מיי פ"א מהל' מכירה הל' ג ופ"ב מהל' וזייה הל' א סנה עיני פט טו"ע ח"מ ס' ק"א סני א וס' רמא טעין א:

דר ג מיי פ"א מהל' מכירה הלכה ז סנה שס טו"ע ח"מ ס' קלא טעין ב:

רה ד מיי שס טו"ע שס ס"א:

רו ה מיי שס טו"ע שס ס"ב:

רי ו מיי פ"ב מהל' מלוה הלכה ח טו"ע ח"ע ס' פו טעין ב:

רבינו גרשום (הבשף)

דבעל גבי אשתו שהיק: הא מיירי ראיא. דובנה וניהלה יש לה חזקה אמאי נימא הבעל משום הכי וביניהם ניהלה כיו לגלויי לי וזוי דהוה לה דהות שטמארי מינא ולהכי ויבנתה ניהלה ולא משום מכירה גמורה דהא מה שקנתה אשה קנה ניהלה כיו לגלויי לי וזוי כמי מרלא מצי למימר דהא איכא למישמע דהיה דהמוכר שיהיה לאשתו קנתה ולא אמרי' לגלויי וזוי וזוי הוא דבעי. והאי דייקת דהא ראיא יש לה הינו בשטר מתנה דאי מייתא ראיא דיהבה לה במתנה דאיתיה ראייה: בתחומא. בבית המדרש: אמר ליה. המוכר שדרה לאשתו וכו' ולא אמרי' לגלויי וזוי בעי: אמר ליה מאי מעלייתא. שישאט דקנתה: דל וזוי מהבא. דאפי' לא יהבה ניהליה וזוי אפי' הכי קנתה בשטר דקא גמור ומקנה לה בשטר. ותנן כו' בכסף בלא שטר ובשטר בלא כסף ולא שטר למיחרז כון: עד שיתן דמיס'. ח"ו אמרי' הכא לא לאשתו דהיינו טעמא משום דלגלויי וזוי בעי. ומקשי וזוי. דלא קנה עד דיהיב. וזוי. ומתיב וכו' הרי זה מכורה ונתונה. ואע"פ דלא נתן דמיס' אלמא משום דנתינת השטר קנה. הכא נמי דל וזוי מהבא ותיקני בשטרא: במוכר שדרהו מפני רעתה. שאין בה תועלת ומסתמא שדרהו רעה קא גמר ויהבה ניהליה אע"פ דלא קיבל דמיס'. אבל בעלמא לא קנה עד שיתן דמיס'. והכי נמי במוכר שדרהו לאשתו לא קנתה דמיס' אמר לגלויי וזוי הוא דעדיב משום הכי צאיטורין להו למימר בתחומא דקנתה ולא מפני אמר לגלויי וזוי עבדא. ורב כיוי מסיים בה משמיה דרב נחמן דהמוכר שדרהו לאשתו קנתה משום האי טעמא משום דבמתנה ביקש ליתן לה ולמה כתב לה בלשון מכירה כדי ליפות כחו דרעתו קרובה אצלה. בדבשטר מכירה כותבינן בו אחריות. ובמסקנא קדושין כתב רב אשי אמר במתנה בקש ליתן לו וכו' וקאי אמר שדרהו מפני רעתה: מילשילין לרב נחמן דאמר לאו אמרינן לגלויי וזוי עבד. לבני הלוואה שאני דלא גמר לשעבד נפשיה למיחרז עבד לאשתו אי דעבד. מדיע ידע דעבד לוח לאיש מלוה ולא

(א) נראה דל"ל לא קנתה דאמרינן דלגלויי וזוי וכו'. (ב) נראה דל"ל ומשהו אי אמרינן דקנתה היינו טעמא משום דלא אמרינן לגלויי וזוי בעי.